

Landbrugsministeren (Fris): Forslaget til Lov om Fæste- og Lejehuse har i mere end 20 Aar været paa Rigsdagens Dagsorden. Det har, tror jeg, været indbragt ved privat Initiativ i Folketinget i 12 Samlinger, men i 7 af disse Samlinger er Forslaget ikke naaet at komme over til 2den Behandling. I Form og Indhold har Forslaget været noget forskelligt de forskellige Gange, det har været forelagt. I Landstinget kom Forslaget til Behandling første Gang i Samlingen 1888—89, anden Gang i 1889—90, og begge Gange blev Forslagets Overgang til 3die Behandling nægtet. I første Samling var der i Forslaget forlangt Fæstepligt for Huse eller rettere sagt ethvert Jordbrug under Gødsler, hvortil der hørte 2 Skæpper Hartkorn eller 2 Tdr. Land geometrisk Maal, og ved Siden deraf var der for Lejehusene forlangt, at Lejemaalet skulde være uopsigeligt for Ejerens Vedkommende i 12 Aar. I Samlingen 1889—90 havde man frafaldet Kravet om Fæstetvang for Husene, men man havde bibeholdt Kravet om de 12 Aars Uopsigelighed for Lejeforholdet. I det Forslag, som nu foreligger til Behandling her i Dag, efter at det er vedtaget i Folketinget, er man vendt tilbage til Fæstetvang, idet der i § 1 i Forslaget om Fæste- og Lejehuse staar følgende: „De til Fæstegods henhørende Huse paa Landet, som altid have været bortfæstede, og som den 1ste Januar 1902 vedblivende ere det, skulle herefter, for saa vidt de ikke overgaa til Selveje, bortfæstes paa Fæsterens og hans Enkes Livstid efter de Regler, som Lovgivningen indeholder angaaende Fæstegaarde.“ Herefter skal Fæsteren altsaa have Ret til Erstatning for Forbedringer, som Fæsteren har udført i sin Besiddelsestid, Ret til at faa tilbagebetalt saa mange Trediedele af Indfæstningen, som der mangler Aar i, at Fæsteren har haft Fæstet i 30 Aar, Ret for Fæsterens Arvinger og Boet til at hensesidde med Huset og Boet indtil den 1ste April Aaret efter Dødsfaldet. Husene blive Pligthuse, indtil de gaa over til at blive Selvejendom, Jeg nærer en ret alvorlig Betænkelighed ved at slutte mig til dette Forslag, og jeg tvivler ikke om, at det høje Ting overensstemmende med den Maade, hvorpaa det

tidligere har stillet sig til dette Forslag, ogsaa vil nære store Betænkeligheder ved at gaa med hertil. Forslaget omfatter i det hele taget omtrent 5500 Huse, som endnu ere inde under disse Betingelser, som altsaa nu skulde medføre, at de gik over til at blive Fæstepligt, underkastede. Men at regne efter det Forhold, hvori Fæstehuse i de sidste 50 Aar ere gaaede over dels til at blive Lejehuse, dels til at blive nedlagte og dels til at blive Selvejendom, er der ikke Grund til at antage, at mere end omtrent 1,000 Huse ville gaa over til at blive Lejehuse, hvis Sagen udvikles paa sædvanlig Maade. Det er det Forhold, i hvilket Overgangen er sket i de sidste 50 Aar, og jeg vilde være meget tilbøjelig til at tro, at Forholdet snarest nu vilde være saaledes, at færre Huse herefter ville gaa over til at blive Lejehuse, flere gaa over til Selvejendom og enkelte Huse maaske blive nedlagte. Forslaget søger altsaa sin Begrundelse i at forhindre, at nogle af disse Huse i det hele kunne gaa over til at blive Lejehuse.

Under 2det Afsnit er man i Modsætning til, at man i 1ste Afsnit under § 1 har fastslaaet Kravet om Fæstetvang, gaaet bort fra de stillede Krav om 12 Aars Uopsigelighed fra Ejerens Side med Hensyn til Lejemaalet. Lejemaalet bliver altsaa herefter ganske løst med $\frac{1}{2}$ Aars Opsigelighed til den følgende 1ste Maj. Det gælder Huse med et Jordtilliggende af 2 Skpr. Land og derover. I § 4 er det gjort Ejeren til Pligt fremtidig at sørge for, at Husene skulle overleveres ved en Overlevering og en Skønsforretning. Lige over for dette Krav har jeg en vis Sympati, om end jeg maa erkende, at det ganske vist er forbundet med ikke saa faa Vanskeligheder og forholdsvist ret stor Bekostning, at saadant et Forhold etableres, da Lejemaalet som oftest er paa saa kort Aaremaal, men, som sagt, det Krav synes jeg dog, der er ret meget, der taler for. Mindre tiltaler mig derimod Bestemmelsen om, at Lejeren af Huset, naar han paa behørig Maade har underrettet Ejeren derom, ved Fratrædelsen skal være berettiget til at faa godtgjort de Grundforbedringer, han i Lejetiden har udført ved Huset eller ved Lodden. Det forekommer